

Samospoštovanje in samozavest

Vsak kmet, ki je vreden svojega imena, visoko ceni hišo, pa naj bo samo hišica, ki jo je podedoval od staršev, in zemljo, pa naj bo samo gruntec, kjer so gospodarili njegovi predniki. Duh dedov in pradedov živi v tej hiši ter jo obdaja kot nekak angel varuh, in njihov znoj, ki je zemljo močil, jo posvečuje s tistim blagoslovom, ki je združen s potrpežljivo prenašanjem trpljenja ter prehaja tudi na bodoče rodove. Slovenskemu kmetu je lastno spoštovanje do od staršev in prednikov podedovane hiše in zemlje. Njo vrednoti nad vse, višje kot sebe in svojce. Za njo se trudi in muči, jo brani in izpopolnjuje. Na njo je ponosen kot na svojino, pa naj so njegovi domačiji postavljene še tako ozke meje.

Narodova domačija sega tako daleč, kakor daleč sega njegova zemlja. Kjer so postavljene meje rodni zemlji, tam se ljudje ne čutijo več doma, tam začenja zanje tujina. Če poedinec visoko čišla zemljo, ki jo imenuje svojo, mora narod še višje vrednotiti svoje narodno ozemlje, ker brez nje a mu ni obstoja. Domovina je zemlja, trdna podlaga njegovega bitka. Domovina pa so tudi ljudje, je rodna kri, je narodna kultura, narodna prosveta. Vse to so visoke vrednote, katere so predniki ustvarili, katere so ljubili, katere so pospeševali s trpljenjem in znojem, katere so branili s krvjo in življenjem.

Kdor teh visokih vrednot ne spoštuje, tak sebe zamuja in izključuje iz vrst poštenih ljudi. Mar je poštenjak tisti, ki staršev ne spoštuje? Tak človek je pokvarjenec in ne značajen izrodek družine. Svojo krivdo tak človek razširja in povečuje, če materinsko blago (to je izraz nesmrtnega Slomška): materino besedo in sveto vero zaničuje, svoj narod izdaja in tujcu svojo dušo prodaja. Kakor je človeku nemogoče sleči od roditeljev dobljeno kožo in zlezi v drugo kožo, tako tudi nihče ne more svoje narave tako preleviti, da bi se spremenila po krvi in duhu v drugega človeka, v pripadnika drugega naroda. Tak človek je odpadnik od lastnega naroda, drugoroden človek pa ne more postati. Za Judeževe srebrnike se je tujcu prodal, lastno domovino pa je podlo in sramotno izdal.

Domovina! Kako važna in plemenita čustva

vzbujata ta beseda v vsakem značajnem človeku! Vso globoko vsebino tega pojma je svetniški papež Pij X. v svojem nagovoru francoskim romarjem leta 1909. zajel v te lepe besede: »Domovina, to je tisto sveto ime, ki vzbudi v srcu najdražje spomine, ki stori, da sladko zazvenijo vse strune v duši. Domovina je tista skupna zemlja, kjer nam je tekla zibelka, zemlja, ki nas priklapajo nanjo krvne vezi. Domovina je duhovna skupnost očetnih izročil in ljubezni.«

Slovenska domovina! Kdo bi mogel opisati njene naravne lepote? Od gorskih velikanov, ki s svojo večno snežno krono kipijo proti zračnemu nebu, do nižav, obkrožujočih sinje morje, sam niz prirodnih lepot. Tujec jih strmeč občuduje. Res ta zemlja ni najplodovitejša in najbogatejša - kladov nad in pod njo. Vendar pa ni tako skopa, da svojim otrokom ne bi dala tega, kar potrebujejo za življenje. In naše ljudstvo! Ali ne ljubi svojo zemljo kot dragoceno blago, podedovano od očetov, katero upravlja in varuje kot punčico svojega očesa? Ali ne ljubi nadvse tudi od očetov podedovano vero in na njej zasnovano staro slovensko poštenost in krepostnost? Na naši zemlji biva narod krepak, narod poštenjak, kakor pravi pesnik Simon Gregorčič, narod, ki čas ga še okužil ni, ki svet ga omehkužil ni.

Ali se tega zavedamo v polnem obsegu, in sicer vsi brez izjeme, tudi najpreprostejši in najsiromašnejši človek v našem narodu? Ali spoštujemo sebe in narod, kakor to delajo pripadniki velikih — po številu velikih — narodov? Mar so drugi radi tega boljši in več vredni, ker jih je več? Gmotna silnost je pri njih večja, ne pa sila duha in moč volje. Nadomestimo z duhovnimi silami to, kar nam manjka v pogledu števila in gmotnih moči. Ljubimo svojo zemljo in svoj narod nad vse! Naši predniki so nam našo zemljo ohranili, pazimo, da jo s slabostjo ne zapravimo. Ne skoparimo s čustvi in dejanji, ko gre za blaginjo in obrambo domovine. Domovina in država nad vse! To so vrednote, ki so danes najvišje v naravnem redu. Za njih obrambo žrtvujemo sebe in kar premoremo. Če nismo za to pripravljeni, nismo vredni, da nas nosi slovenska zemlja.

pozno v jeseni ter čez zimo do zgodnje pomladi, ko so z drugim delom pri kraju, navažajo gramoz, izkopavajo in čistijo cestne jarke itd.

Ti kmeti se pač zavedajo, kolike koristi so ceste v dobrem stanju. Zakaj bi istih tudi mi ne posnemali. Ne zanašajmo se samo na podpore oblasti, odnosno proračunov občin, ampak storimo sami svojo dolžnost. Popravimo in spravimo svoje ceste v dober stan. — Korist bomo imeli sami največje. Ne samo toliko, kolikor je predpisanega kuluka, ampak tako dolgo (seveda po dvačni moči) bi bilo treba delati in popravljati, da bo cesta sposobna za vsak promet in videli boste, da bodo potem ceste vsako leto manj popravila zahtevale. Eno ali dve leti žrtvujemo ves prosti čas za zboljšanje cest.

Koliko je takih, ki bi radi posvetili vse svoje sile zboljšanju cest, a ni človeka, ki bi prevzel spodbudo ter pripravil k složenemu delu. Našli se bodo tu pa tam tudi takšni, ki jim je popravilo cest deveta briga, a vendar ne smemo kloniti. Mi storimo svoje, za take so pa primerna sredstva, s katerimi se jih prisili.

Kot že omenjeno, imajo deloma povsod pri gospodarsko naprednih narodih kmetje ceste razdeljene tako, da vsak skrbí le za svoj odmerjen mu del ceste, kateri mora biti vedno sposoben za vsako vožnjo. Kmetje kar tekmujejo med seboj, kdo bo imel najlepše urejeno in v najboljšem stanju cesto. Tudi pri nas bi se lahko vse ceste v občini razdelile po davčni moči. Prepričani smo lahko, da bo uspeh zelo — zelo zadovoljiv.

Občina bi skrbela samo za mostove in propuste ter če bi se kje cesta zaradi vremenskih neizgledov pokvarila, utrgala ali zasula.

Vse je izvedljivo, samo dobre volje ne sme manjkati.

Prvi bodo seveda kričali tisti, ki so se temu delu vedno izognili. Konec je treba enkrat napraviti tudi temu, tako da ne bodo vedno samo eni in isti prizadeti.

Po teh odmerjenih delih cest bi se zrcalila vrednost posameznega kmeta. Uverjeni smo lahko že vnaprej, da bodo tudi tisti prijeli za delo, ki so se na en ali drug način odtegovali.

Čimprej razdelimo občinske in dovozne ceste po davčni moči med kmete. Enkrat za vselej bo odpadla vsa ostrost pri besedi kuluk (ljudsko delo), ki bo prešlo v dolžnost posameznika, prav tako kot mora sedaj obdelovati svoje zemljišče itd....

Razdelitev cest mora biti pravična. Ozirati se je treba na razne okolnosti, posebno še, kateri deli cest zahtevajo vedno največ popravila. Predpisati predpisno širino ceste ter za jarke, upoštevati lego ali je sončna ali senčna, kamnit svet ali močvirje. Vse to vemo že iz večletnega dela na cestah.

Po možnosti naj občina skrbí, da ima kamolome ter pripravljen material, da ga lahko prizadeti nemoteno vozijo na ceste. Neveščim je pomagati z nasvetom. Ker nimajo vsi živine, je treba dobro razdeliti cesto po skupinah, kar bi ne smelo presegati 500 m dolžine ceste za eno skupino, ki ima na razpolago vozno živino, tem bi se še pridelilo gotove manjše posestnike brez živine.

Določiti je čas, do kdaj morajo biti vsako leto ceste popravljene. Popravila bi občina od časa do časa pregledala, zamudnike pa kaznovala s tem, da najame na njih stroške delavstva ter cesto popravi. Vsak, kdor bi se protivil delu za zboljšanje cest, ni dosti vreden gospodar.

Varne so slovenske družine in slovenski kmečki domovi pred sovražnikom, ker jih brani hrabra jugoslovanska vojska.

Dr. Jože Jerač v knjigi »Slovenci in Jugoslovanci«, ki se dobi v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuj za 2 din.

Vaclav Vrabčič:

Kmečki domovi — dobre ceste!

Teh par besed naslova je tako tesno med seboj povezanih, da od tega zavisi prav za prav vrednost naših domov, zemljišč in sploh vseh pridelkov. Vredno je torej in potrebno, da žrtvujemo ves prosti čas izboljšanju naših dovoznih cest in potov.

Poglejmo malo okrog. Zelo lepi kraji, trdna zemljišča, posestva s prikupnimi domovi, pa če moraš čofotati po slabem kolo-vozu skoraj eno uro daleč, ti pač mine vse veselje do še tako prijetnega doma; dočim ob dobri cesti morda skromno posestvo z bomo hišico napravi na človeka čisto drug vtis.

Tukaj se vidi ogromna razlika vrednosti naših domačij. Nehote porečeš: v tem kraju ne bi bil rad niti namalan! Ali ni res tako?

Čitamo raznovrstne oglase kot: »Hišica z malim vrtom ter sadonosnikom ob lepi dovozni cesti naprodaj!« — Kupcev takoj na pretek. Ravno nasprotno: »Krasno posestvo z novim gospodarskim poslopjem in hišo po zelo ugodni ceni naprodaj.« Takoj veš, da nekaj ni v redu. Po večini so vzrok slabe dovozne ceste.

Podlaga pravemu gostanju so vendar v prvi vrsti dobre ceste. Kaj ti pomaga, ako imaš pridelke, katerih zaradi slabih cest ne moreš spraviti pravočasno in z lahkoto v denar. Napravi nekaj metrov drv, že moraš imeti po dva para močne živine, da postaviš par sto kilogramov na dobro cesto. Koliko

muke da našemu kmetškemu ljudstvu prevoz pridelkov z njiv in travnikov itd. Poznam primer, da se že kmet leta in leta trudi vsako leto na istem mestu z vožnjo sena (na cesti je namreč jama, preko katere malokateri voz srečno prepelje). Biti morajo po štirje držati pri vozu, da ga tako rekoč prenesejo. Ali ni to skrajna malomarnost od nas samih, da si ne popravimo pravočasno ceste. Marsikje bi en delavec popravil in odpravil marsikatero nevšečnost v enem dnevu.

Kako žalostno je, ako dva ali trije, morda še več sosedov uporablja isto cesto in vendar imajo cesto v najslabšem stanju. Vprašaj: Zakaj? Zato, ker mogoče en trdovratni sosed hoče samo voziti, popravljati pa nikdar. Ravno radi tega nočejo več drugi popravljati, trpijo in trpinčijo živino vsi skupaj. So nekateri, ki celo govorijo: »Jaz si bom že zvožil, imam močno živino, oni se naj le muči.«

Čas je že, da enkrat s tem prenehamo ter začnemo v slogi delati. Imejmo v vidiku, da pri dobri cesti opravimo lahko vse delo, odnosno vožnjo s slabo živino, tudi s kravami, katere nam dajejo večje koristi kot pa voli.

Ali ne vidimo pri gospodarsko naprednih narodih, da imajo tako lepe ceste, da lahko skoraj do vsake njive privoziš z vsakim prometnim sredstvom, da celo iz gozda imajo takšne poti kot jih pri nas malokje najdeš. Tamkaj ne popravljajo cest v poletju, ampak